

Sygn. akt III USK 32/22

## POSTANOWIENIE

Dnia 21 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania T. sp. z o.o. w B.  
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.  
z udziałem Z. W., T. F., R. W., J. S.  
o ustalenie podlegania polskiemu ustawodawstwu,  
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 21  
września 2022 r.,  
na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego od postanowienia Sądu  
Apelacyjnego we Wrocławiu  
z dnia 15 kwietnia 2021 r., sygn. akt III AUa 1933/20,

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- II. zasądza od organu rentowego na rzecz T. Spółka z o.o. w B.  
240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów  
postępowania kasacyjnego.**

### UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 15 kwietnia 2021 r. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu uchylił zaskarżony apelacją T. sp. z o.o. w B. wyrok Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z dnia 13 września 2017 r. w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. przy udziale Z. W., T. F., R. W., J. S. o ustalenie podlegania polskiemu ustawodawstwu i umorzył postępowanie w sprawie.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Apelacyjny ustalił dodatkowo, że pismem z dnia 29 stycznia 2020 r. belgijska instytucja ubezpieczeniowa wyraziła

zgodę na zawarcie porozumienia wyjątkowego z polskim organem rentowym w sprawie ubezpieczonych — pracowników T. Sp. z o.o. w B., zgodnie z którym pracownicy, w okresie oddelegowania do pracy na terenie Belgii, podlegają polskiemu ustawodawstwu w zakresie zabezpieczenia społecznego. W konsekwencji ZUS wydał w stosunku do tych osób zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego na formularzach A1. Zdaniem Sądu Apelacyjnego okoliczności te mają kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia w sprawie, zważywszy dodatkowo na stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w wyroku z 10 września 2020 r., wydanym na skutek rozpoznania skargi kasacyjnej spółki T., którym Sąd Apelacyjny jest związany stosownie do treści art. 398<sup>20</sup> zdanie pierwsze k.p.c. Sąd Najwyższy, dokonując wykładni przede wszystkim art. 5 ust. 2-4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) Nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U.UE z 2009 r. L 284) położył nacisk w szczególności na istotność i konieczność podjęcia oraz wyczerpania procedury współpracy pomiędzy instytucją, która wydała zaświadczenie A1 i która rozpatruje podstawy do jego cofnięcia a instytucją miejsca wykonywania pracy. Sąd ten stwierdził, że w takim przypadku powinno dojść do uzgodnienia stanowiska w przedmiocie tego, któremu ustawodawstwu dana osoba będzie podlegała (z mocą wsteczną) w przypadku cofnięcia zaświadczenia A1. W ocenie tego Sądu, w przypadku konieczności wyczerpania powyższej procedury przed wydaniem decyzji unieważniających wydanie zaświadczenia A1, decyzje winny zostać uchylone, a sprawa ponownie rozpoznana przez organ rentowy we współpracy z instytucją właściwą innego Państwa Członkowskiego. Skoro jednak do takiego porozumienia doszło w tej sprawie jeszcze przed rozpoznaniem skargi kasacyjnej, gdyż polski organ rentowy oraz belgijska instytucja ubezpieczeniowa zajęły stanowisko zgodne z wnioskiem spółki T., skutkiem czego było objęcie pracowników tej spółki ustawodawstwem polskim w zakresie zabezpieczenia społecznego w spornych okresach, to w tych okolicznościach, w ocenie Sądu Apelacyjnego, należało umorzyć postępowanie w oparciu o art. 477<sup>13</sup> § 1 k.p.c. z uwagi na fakt, że organ rentowy uczynił zadość żądaniu strony wnoszącej odwołania - spółce T.. Skoro ostatecznie pozwany ZUS

wydał zaświadczenia na formularzu A1 dla pracowników spółki T. zgodnie z jej wnioskiem, a więc aktualna sytuacja ubezpieczonych jest w pełni zgodna z pierwotnym żądaniem ww. podmiotu, to de facto doszło do zaspokojenia w całości roszczenia strony objętego przedmiotem zaskarżonych decyzji. To zaś uzasadniało zastosowanie w tej sprawie art. 477<sup>13</sup> § 1 k.p.c., mimo że nie doszło do formalnego uchylecia decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu przepisów prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na wynik postępowania, to jest: art. 355 § 1 k.p.c. w zw. z art. 386 § 3 k.p.c. przez niezastosowanie tych przepisów i nieumorzenie postępowania sądowego na ich podstawie, pomimo że wystąpiła zbędność wydania orzeczenia, ponieważ poza postępowaniem sądowym zrealizowano cel, dla którego złożono odwołania od decyzji organu rentowego oraz art. 477<sup>13</sup> § 1 k.p.c. przez jego zastosowanie w stanie faktycznym sprawy i umorzenie postępowania sądowego w oparciu o przywołany przepis, w sytuacji gdy nie było ku temu podstaw.

Skarżący na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ponieważ jest ona oczywiście uzasadniona. W ocenie skarżącego art. 477<sup>13</sup> § 1 k.p.c. ma jednoznaczne brzmienie, z którego wynika, że pozwala on na umorzenie postępowania sądowego wyłącznie w przypadku zmiany lub uchylenia zaskarżonej decyzji. W przedmiotowej sprawie wydane zaświadczenia A1 w żaden sposób nie wzruszały prawomocnych decyzji organu rentowego, bowiem - jak wcześniej podnoszono - miały wobec nich charakter następczy. Zaskarżone decyzje nie zostały zmienione ani uchylone w żadnym zakresie, co wykluczało zastosowanie przywołanego przepisu. Powyższe potwierdza orzecznictwo Sądu Najwyższego, zgodnie z którym to orzecznictwem nie może być umorzone postępowanie sądowe z pozostawieniem (w obrocie prawnym) negatywnej dla ubezpieczonego decyzji, od której wniósł odwołanie (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2011 r., III UK 196/10, postanowienie Sądu Najwyższego z 15 listopada 2018 r., I UZ 40/18). Ponadto - zgodnie z wyrokami Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 2012 r., II UK 333/11, i 18 października 2017 r., I UK 180/17, decyzja, o której stanowi art. 477<sup>13</sup> k.p.c., to decyzja, z której wynika, że rozstrzyga o przedmiocie wcześniejszej decyzji i to zgodnie z żądaniem odwołania. Wydane zaświadczenia A1 nie uwzględniały w

całości lub części żądania w rozumieniu art. 477<sup>13</sup> k.p.c., ponieważ zaświadczenia te nie rozstrzygały o materialnoprawnym stosunku, będącym przedmiotem wcześniejszych decyzji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c.).

Zarzut oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jest chybiony. Skarga jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurystycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01 i z 17 października 2001 r., I PKN 157/01). Skarżący powinien wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, widoczną *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (postanowienie Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09). Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona

(postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07).

W rozpoznawanej sprawie skarżący nie podważa zasadności umorzenia przez Sąd Apelacyjny postępowania w sprawie. Trudno zatem przyjąć, że nawet w ocenie samego skarżącego doszło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Zauważyć należy ponadto, że co do zasady, decyzja uwzględniająca w całości lub w części żądanie stron w rozumieniu art. 477<sup>13</sup> k.p.c. to nie tylko decyzja zmieniająca, lecz każda forma decyzji, byleby z niej w sposób jednoznaczny wynikało, że rozstrzyga o materialnoprawnym stosunku, będącym przedmiotem wcześniejszej decyzji i to zgodnie z żądaniem odwołania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 2000 r., II UKN 191/00, OSNAPiUS 2002 nr 4, poz. 96 oraz z dnia 16 lipca 1998 r., II UKN 138/98, OSNAPiUS 1999 nr 13, poz. 440). W rozpoznawanej sprawie polski organ rentowy oraz belgijska instytucja ubezpieczeniowa zajęły stanowisko zgodne z wnioskiem spółki T., skutkiem czego było objęcie pracowników tej spółki ustawodawstwem polskim w zakresie zabezpieczenia społecznego w spornych okresach, bowiem pozwany ZUS wydał zaświadczenia na formularzu A1 dla pracowników spółki T. zgodnie z jej wnioskiem.

Nadto w sytuacji, gdy skarga kasacyjna nie zarzuca obrazy jakiegokolwiek przepisu prawa materialnego stanowiącego podstawę wyrokowania sądu odwoławczego, to w konsekwencji nie jest możliwa ocena, czy naruszenie przepisów prawa procesowego wskazanych przez nią w podstawie kasacyjnej mogło mieć - rzeczywiście - istotny wpływ na wynik sprawy, czego wymaga art. 398<sup>3</sup> § 1 pkt 2 k.p.c. Nie chodzi przy tym o czysto teoretyczną możliwość takiego wpływu, lecz o wykazanie, że w okolicznościach danej sprawy ten wpływ był (mógł być) realny, a można to stwierdzić dopiero wówczas, gdy w skardze zostanie podniesiony adekwatny w konkretnych okolicznościach faktycznych zarzut obrazy prawa materialnego. Innymi słowy, możliwość uznania przez Sąd Najwyższy orzeczenia Sądu drugiej instancji za merytorycznie błędne uzależnione jest od oceny materialnoprawnych zarzutów, a skoro ich nie powołano w skardze kasacyjnej, to nie sposób przyjąć, że nawet jeśli w rzeczywistości do naruszenia wskazanych przepisów doszło, to mogło to mieć

wpływ na wynik sprawy. Inaczej rzecz ujmując, zarzuty naruszenia przepisów postępowania nie mogą być celem samym w sobie, lecz muszą służyć wykazaniu błędnego zastosowania przepisu prawa materialnego, który stanowi rzeczywistą podstawę prawną rozstrzygnięcia. Dlatego powołanie przez skarżącego zarówno w podstawie zaskarżenia, jak i we wniosku o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania wyłącznie zarzutów procesowych uniemożliwia Sądowi Najwyższemu dokonanie oceny kasacyjnej w zakresie tego, czy w postępowaniu odwoławczym rzeczywiście wystąpiły uchybienia o tak znacznym ciężarze gatunkowym, że doprowadziły do wydania nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 3 lutego 2022 r., II USK 422/21, LEX nr 3340989).

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie reguły z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 398<sup>21</sup> k.p.c.

[as]